

Шлях, що стрічкою простягся на сто кілометрів від Хмельницького до Кам'янця-Подільського, чи не найкращий на древньому Поділлі.

По обидва боки асфальтованого шосе зеленим шумом стрічають подорожнього стрункі тополі, що вишикувалися нескінченними рядами, наче солдати на параді, розлогі волоські горіхи, чепурні клени, високі ясени, розкішні приземкуваті кущі.

На тому шляху, що за вісім кілометрів від міста Дунаєвець, є Козацька долина. З давніх часів її так називає народ. Передають з покоління в покоління, що на цій, колись широкій і рівній долині, запорізькі козаки вщент розгромили турецьких напасників. У страшній різанині загинуло багато наших хлопців, а ще більше — ворогів. Козаки винесли своїх посічених побратимів на пагорок, поховали і шапками насипали десятки високих могил. Ще й досі вони навіюють сум. А навколишні поля люди звать могилками.

Саме там, вздовж Козацької долини, граки (а вони на Україні і зимують, не відлітають у теплі краї) десятки літ будують у придорожній лісосмузі своє пташине містечко. Причому, як дбайливі господарі і неабиякі архітектори, використовують кожне дерево для спорудження своїх домівок-гнізд.

Величезна зграя птахів чомусь облюбувала собі це неспокійне місце, повз яке за день проносяться тисячі автомобілів, автобусів, тракторів, мотоциклів.

Спочатку на деревах було по одному гнізду, а тепер грачине містечко росте поверхами все вище і вище; на гілках одна над одною по три-чотири і більше пташиних домівок.

І живуть граки дружно.

Весною я випадково був свідком грачиної взаємодопомоги.

Біля кювету стояв чорний мотоцикл, а два чубаті парубійки полізли на дерева.

Птахи з криком знялися з своїх гнізд і величезною зграєю закружляли над містечком.

Як тільки хлопці наблизилися до найнижчих гнізд, граки кинулися на кривдників. Птахи з такою силою їх клювали, що ті, не тямлячись з переляку, скривавлені, лантухами звалилися додолу.

Граки не дали парубійкам спокою і на землі. Вони пікірували на них доти, поки мотоцикл не зник з очей.

Птахи ще трохи покружляли над рідною лісосмугою і, заспокоївшись, повсідалися у своїх гніздах. І лише зрідка чулося перегукування:

— Кра-кра-кра!

— Кра-кра!

— Кра-а-а.